

Plantebeskrivelser af planter fra "Plant for Vildtet"

Skov- og Naturstyrelsen giver tilskud til en række vildtplanter. Du kan her se en liste over disse planter og læse omkring de enkelt arter. Planterne står i alfabetisk orden efter deres danske navn med slægtsnavnet førts.

Hold øje med plantebeskrivelserne da Planteavisstationen og Skov og Landskab er ved at udarbejde uddybende plantebeskrivelser af hver art, som udkommer senere på året, 2007.

I nedenstående tabel kan du se de symboler, som fortæller noget om de enkelte arters krav til voksested.

Lys:	Jord:	Fugt:	Vind:
a Kræver sol	s mager	t tør	nnn tåler meget
c let skygge	m middel-god	m middel	nn tåler noget
d Tåler skygge	l leret	f fugtig	n tåler lidt

Du kan i det følgende finde beskrivelser af følgende planter:

Ask	Gedeblad, dunet	Lind, småbladet	Rose, æble
Avnbøg	Hassel	Løn, spids	Røn, almindelig
Bened	Havtorn	Mirabel	Slåen
Birk, dun	Hvidtjørn, engriflet	Navr	Syren, almindelig
Birk, vorte	Hvidtjørn, almindelig	Pil, femhannet	Tørst
Bævreasp	Hyld, almindelig	Pil, selje	Vrietorn
Bøg	Hæg, almindelig	Ribs, fjeld	Æble, sargents
Eg, vinter og stilk	Kirsebær, fugle	Rose, blågrøn	Æble, skov
El, rød	Kornel, rød	Rose, hunde	
Fyr, skov	Kvalkved	Rose, klit	

Ask Fraxinus excelsior

a-c s-m-l m-f nnn-n

Asken kan under gunstige vækstbetingelser blive 35-40 m høj. Den trives både i lys og i nogen skygge og klarer sig på al slags jord, dog bedst på næringsrig, ret fugtig og kalkrig muldjord. Tåler ikke stillestående vand i jorden. Derimod tåler ask blæst og salt. Blomstrer kort før løvspring i maj. Åben krone, som lader en del lys slippe igennem. De store, sorte knopper bides gerne af hjortevildt og harer. De tørre frugter sidder længe på træet og spises af fugle om vinteren. Ask egner sig godt til nedskæring og stying, da den villigt sætter støds kud. Anvendes især som bestandstræ i læplantninger eller som spredt indblanding i vildtplantninger og skovbryn.

Avnbøg *Carpinus betulus*

a-d s-m-l m nnn-nn

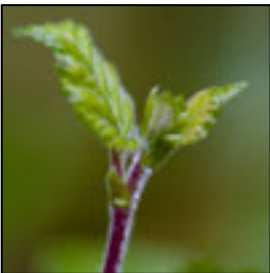
Op til 25 m højt træ. Avnbøg er meget skyggetålende. Den stiller ikke store krav til jordbunden, men trives dog bedst på den bedre jord. Blomstrer ved eller lige efter løvspring i maj. Unge planter og nedhængende grene gnaves gerne af hjortevildt og harer. Nedfaldne tørre frø ædes om vinteren af fugle. Tåler kraftig beskæring, klipning og nedbidning. Avnbøg vokser naturligt i den sydlige del af landet og bør fortrinsvis anvendes i disse områder. Avnbøg tåler vind. Den bruges især i læplantninger, men bliver meget smuk som enkeltstående træ og kan bruges i smågrupper i den indre del af vildtplantninger og i skovbryn.

Benved *Euonymus europaeus*

a-d m-l t-m nn

Op til 5 m høj busk, af og til indtil 8 m højt træ. Benved er lyskrævende, tåler en del blæst og trives bedst på muldrig jord. Den blomstrer i maj-juni. De små, uanselige gulgrønne blomster indeholder en del nektarhonning og bestøves af mindre insekter. Benved har kraftige, smukke høstfarver med orange frø. De unge vintergrønne skud er føde for hjortevildt. Tåler beskæring. Den anvendes bedst i kanten af beplantninger. Angribes ofte af spindemøl, men overlever i reglen.

Birk, dun *Betulus pubescens*

a s-m-l m-l nnn

Op til 20 m højt træ. Dun-birk er lyskrævende og tåler ikke meget vind, men er derimod meget hårdfør overfor frost. Den stiller meget små krav til jordbunden og kan gro på alle jordtyper, også på fugtige, sure og tørveholdige jorde, hvor den ofte er det første træ, der indvandrer. Dun-birken blomstrer i begyndelsen af maj. Den er egnet som spredt indblanding og som hjælpetræart på ikke for vindudsatte, lidt fugtige lokaliteter i skovkanter og i læ- og vildtplantninger. Tåler nogen beskæring. Kan få karakteristiske heksekoste forårsaget af en svamp. De lette små og tørre frø ædes af småfugle om vinteren.

Birk, vorte *Betula pendula*

a-c s-m-l t-m n

Op til 25-30 m højt træ med karakteristiske nedhængende grene. Mindre lyskrævende end dun-birk. Vorte-birk er velegnet til sandet, tør bund, men tåler ikke vind. Blomstrer lige efter løvspring i begyndelsen af maj. Vorte-birk kan med fordel plantes om foråret. Den tåler stort set ikke beskæring. Den er egnet som spredt indblanding i skovbryn og vildtplantninger. De lette små og tørre frø ædes af småfugle om vinteren.

Bævreasp *Populus tremula*

a m-l m-f nnn-n

Bævreasp er en hjemmehørende træart, der kan blive op til 25 meter høj. Den kendes på afstand på det sitrende løv. For at kunne trives godt bør der være en god vandbevægelse i jorden. Bævreasp er stormfast men formes meget af vinden. Den er et udpræget lyst træ, som meget hurtigt påvirkes, hvis det kommer til at stå i skygge. Bævreaspen er det der kaldes en pionertræart på grund af dens evne til at erobre nye voksesteder. Det kan ses både som en fordel og en ulempe. I hedeegne, hvor man prøver at bevare lyngheden, kan den være et stort problem, da den med sine mange rods kud vokser ud over heden og udkonkurrerer lyngen. De steder hvor man ønsker at genetablere egekrat er den velkommen, da den er et naturligt skridt i dannelsen af krattene. Der er et meget stort antal organismer tilknyttet bævreasp.

Bøg *Fagus sylvatica*

a-d m-l t-m nnn-nn

Stort (op til 35 m), meget skyggegivende træ, der tåler megen vind. Den kan anvendes spredt i læplantninger, i den indre del af vildtplantninger og skovbryn. Den trives bedst på den lidt bedre, ikke for fugtige jord. Unge planter tåler ikke frost. Bøgen blomstrer kort efter løvspring tidligt i maj. Sætter med års mellemrum store mængder af frø (bog), der gerne ædes både af fugle og pattedyr. Hjortevildt æder skud af unge bøge. Ved jævnlig (gentagne) beskæringer tåles beskæring i hele levetiden. Kan blive 2-300 år gammel. Bøgen er ikke egnet nær kysterne i Vest- og Nordjylland.

Eg vinter og stilk *Quercus petraea*, *Quercus robur*

a-c s-m-l t-m nnn-nn

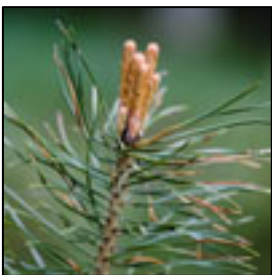
eg, stilk- (*Quercus robur*) kaldes også almindelig eg - og vinter- (*Quercus petraea*). 25-35 m høje skovtræer. Stilk-eg trives bedst på den lerholdige jord, men kan vokse overalt undtagen på meget våd jord. Vinter-egen bliver højst. Den kan trives på lettere og mere tør jord end stilk-egen. De tåler begge vind og er salttolerante. Blomstrer kort efter løvspring i maj. Sætter med års mellemrum mange frø (agern), der gerne ædes både af fugle og pattedyr. Unge planter bides af såvel hjortevildt som harer. Tåler svag beskæring. Gode lyst træer, der tillader opvækst af andre mindre træer under sig. Egene er de længstlevende danske træarter og kan blive over 1.000 år gamle. Anvendes i alle former for plantninger som spredt indblanding, men bliver også meget smuk som fritstående. Stilk-eg findes over hele landet, vinter-eg er hyppigst i Midt- og Østjylland.

El, rød *Alnus glutinosa*

a-c s-m-l m-f nn

Mellemstort træ på 10-25 m. Rød-el trives bedst på fugtig bund, tåler stillestående vand, men kan anvendes på næsten alle jordtyper. På meget tør jord bliver rød-ellen dog sjældent over 8-10 m høj. Den tåler frost og saltpåvirkning. Blomstringen finder sted i marts-april før løvspring. Rød-el skyder villigt fra stub eller stamme efter beskæring. Den kan bruges som hjælpetræ i stort set alle typer plantninger. Bladene omsættes meget hurtigt af nedbryderorganismer i vandløb, søer og moser, hvorved de fremmer produktiviteten. Grenene bides normalt ikke af vildt, men frøene i de små koglelignende stande ædes af småfugle om vinteren. Søges af spætter til udhuling af redehuller.

Fyr, skov *Pinus sylvestris*

a s t-m nnn

Nåltræ op til 30 m. Med alderen bliver barken rødgul foroven på stammen. Skovfyr kan vokse på næsten al slags jord, men bliver på kraftig jord ofte udkonkurreret af andre arter. Den blomstrer i maj-juni. Frøene modner først efter 2 år, ædes af fugle, mus og egern. Skovfyr har lysgennemtrængelig krone og tåler vind. Den tåler kun beskæring i ung alder. Kan anvendes som spredt indblanding i læplantninger og den indre del af vildtplantninger samt i skovbryn i blanding med løvtræ. Kan blive flere hundrede år gammel.

Gedeblad, dunet *Lonicera xylosteum*

a-d m-l m-f nn

Op til 3 m høj, fingrenet og tæt busk, der er hårdfør og tåler stærk skygge. Den blomstrer i maj-juni. Den trives bedst på den bedre jord og vokser især i den østlige del af landet. Tåler beskæring godt. Nedliggende grene slår let rod. Dunet gedeblad er en god kant- og underplante både i læplantninger, skovbryn og vildtplantninger.

Hassel *Corylus avellana*

a-c m-l t-m-f nnn-nn

Mangestammet oftest 3-5 m høj busk. Hassel trives bedst på let-fugtig næringsrig jordbund. Den kan stå både i sol og i halvskygge som undervækst. Den tåler vind og saltholdig luft. Blomstringen finder sted før løvspring, ofte i marts-april. De 1,5-2 cm store nødder er spiselige (hvorfor skrives dette, jf. hvad der nævnes i afsnittet om artsbeskrivelser). Hassel klarer kraftig beskæring godt og kan anvendes til kant- og indplantning i både læplantninger, skovbryn og vildtplantninger. Frugterne er vigtig føde for mus, egern og mange større fugle. Bladene omsættes hurtigt og virker jordforbedrende.

Havtorn *Hippophae rhamnoides*

a s-m-l t-m nnn

Havtorn findes i flere typer, f.eks. en lav NV-dansk og en højere SØ-dansk busk, begge med mange og lange torne. Den er meget lyskrævende og særlig velegnet til vindudsatte kystzoner. Tåler saltholdig luft. Havtorn kan gro næsten overalt, også i sand og grus. Nogle typer sætter mange rodkud. Den tåler beskæring godt. Blomstrer i maj-juni. Frugterne er orangefarvede og kan holde langt hen på vinteren på buskene. Ædes af mange fuglearter, herunder fasan.

Hvidtjørn, engriflet *Crataegus monogyna*

a-c s-m-l t-m nnn-nn

Op til 8 m høj, tornet busk eller lille træ (12-15 m), der er middel skyggetålende og tåler megen vind. Engriflet hvidtjørn kan gro på næsten alle jordtyper. Blomstringen finder sted i juni, og den rige frugtsætning gør den eftertragtet af fuglene. Frugterne har kun én sten. Tåler beskæring. Kviste og skud ædes af hjortevildt og harer. Særligt velegnet til skovbryn og læplantninger, men anvendes også i den indre del af vildtplantninger.

Hvidtjørn, almindelig *Crataegus laevigata*

a-c m-l t-m-f nn

5-8 m høj, tornet busk eller mindre træ, ofte med flere stammer fra grunden. Den er en del skyggetålende. Almindelig hvidtjørn tåler mindre vind og har lidt større krav til jordbunden end engriflet hvidtjørn. Blomstringen finder sted i maj-juni, og frugterne med 2-3 sten er eftertragtet af fuglene. Tåler beskæring. Hjortevildt og harer æder gerne kviste og skud. Den er velegnet inde i plantninger.

Hyld, almindelig *Sambucus nigra*

a-d m-l m-f nn

Flerstammet busk eller lille træ, indtil 6 m høj. Den er hurtigtvoksende, skyggetålende og tåler frost og salt samt en del vind. Den gror bedst på frodig, evt. noget fugtig jord, men kan også bruges på kalkholdig sandjord. Tåler beskæring godt. Almindelig hyld blomstrer i juni-juli. De modne frugter er meget eftertragtede af fugle. Den er velegnet både til den indre del af skovbryn og til vildt- og læplantninger.

Hæg, almindelig *Prunus padusa*

a-c s-m-l m-f nn

En stor busk eller et indtil 15 m højt, tæt forgrenet træ. Den trives næsten overalt, men bedst på fugtig, næringsrig muldjord, hvor den hyppigt sætter rodkud eller slår rødder fra nedliggende grene. Tåler beskæring godt. Klarer sig både i sol og skygge samt frost. Almindelig hæg blomstrer i maj kort efter løvspring og søges meget af bier på grund den tidlige blomstring og den righoldige nektarproduktion i blomsterne. Velegnet til skovbryn, læ- og vildtplantninger.

Kirsebær, fugle *Prunus avium*

a-c s-m-l m nn

Op til ca. 20 m højt træ, i sjældnere tilfælde op til 30 m. Den trives bedst på god leret og lun jord og er uegnet til kold og våd jord. Blomstrer i maj ved løvspring. Kirsebærrene ædes af fugle. Tåler lettere beskæring. Fugle-kirsebær findes især i den sydlige og østlige del af landet. Velegnet som spredt indblanding i såvel skovbryn som læ- og vildtplantninger.

Kornel, rød *Cornus sanguinea*

a-d s-m-l m nn

Op til 4 m høj busk eller lille træ. Rød kornel er skygge- og vindtålende og meget nøjsom med hensyn til voksestedet, men trives ofte godt hvor der er en del kalk. Blomstrer i juni-juli. Rød kornel slår rod fra grene langs jorden og tåler beskæring godt. Løvet bliver rødt om efteråret. Er velegnet til skovbryn, læ- og vildtplantninger.

Kvalkved *Viburnum opulus*

a-c m-l t-m-f nn

Op til 4 m høj busk. Kvalkved trives bedst på fugtig næringsrig jord, men kan i øvrigt gro på næsten alle jordtyper. Den trives både i meget lys og i halvskygge, tåler vind og frost. Den blomstrer efter løvspring i juni. Blomsterne søges gerne af insekter, de røde bær ædes først af fugle langt hen på vinteren. Den har nedliggende grene, der let slår rod. Tåler beskæring godt. Den er velegnet i skovbryn og vildtplantninger.

Lind, småbladet *Tilia cordata*

a-d m-l m-f nn

25-35 m højt bredkronet træ. Småbladet lind trives bedst på den bedre jord, vokser gerne kystnært. Den kan stå i både sol og skygge. Giver megen skygge. Blomstrer efter løvspring i juli, hvor de små gulligthvide stærkt duftende blomster søges meget af bier. De hurtigt omsættelige blade forbedrer jordbunden. Tåler kraftig beskæring hele livet. Skud og grene er vinterføde for hjortevildt, de små hårde frugter samles af mus og fugle. Træet findes især i den sydlige del af landet. Er næst efter egen det længstlevende danske træ. Kan som enkeltindivid næsten fortsætte uendeligt, fordi de mange stødskud hurtigt vokser op til nye træer. Kan anvendes som spredt indblanding overalt både i kant og inde i plantninger. Anvendes ofte til hække og alléer eller som enkeltstående.

Løn, spids *Acer platanoides*

a-d s-m-l t-m-f nnn-nn

Op til 25-30 m højt træ. Spids-løn trives både i lys og nogen skygge og giver som ungt træ meget skygge. Den tåler vind og skades kun sjældent af frost. Spids-løn klarer sig godt på mange forskellige jordtyper, også helt ud til kanten af blødbundsarealer. Blomstring finder sted i begyndelsen af maj, lige før løvspring. Blomsterne indeholder meget nektar og søges af mange slags insekter. Skud og kviste ædes gerne af hjortevildt, og frøene ædes af fugle. Nedfaldne blade virker jordforbedrende. Kan anvendes som indblanding både i skovbryn og læplantninger.

Mirabel *Prunus cerasifera*

a-c s-m-l t-m nnn

Op til 8 m høj busk eller lille træ med spredte grentorne. Den tåler nogen skygge og en del vind. Den har ikke rodkud, men danner mange stødskud. Mirabel er nøjsom og kan gro på selv meget dårlig sandjord, men bør ikke bruges på meget våde jorde. Den blomstrer i april-maj samtidigt med løvspring og har velsmagende frugter. Mirabel tåler beskæring godt. Den er velegnet til læplantninger og i den indre del af vildtplantninger.

Navr *Acer campestre*

a-d m-l t-m nnn-nn

Oftest stor busk, sjældnere et træ på 10-15 m. Navr trives bedst på en varm muldrig jord i sol, men den tåler også både skygge og vind. Blomstrer kort efter løvspring i slutningen af maj. De tørre frø ædes gerne af fugle. Navr findes især i den sydøstlige del af landet. Den klarer kraftig beskæring. Velegnet i kant og inde i både skovbryn, læ- og vildtplantninger.

Pil, femhannet *Salix pentandra*

a m f nn

En stor busk eller lille træ på 6-10 m med blanke blade. Trives bedst på fugtig næringsrig bund med en del muld. Lyskrævende, tåler vind og frost. Blomstrer ved løvspring i maj-juni, søges af mange slags insekter. Hunraklerne med den hvide frøuld bliver siddende langt ind i vinteren. De tørre frø ædes af fugle. Femhannet pil tåler som alle pile beskæring godt. Egnede som kantplante i skovbryn og vildtplantninger på fugtig jord.

Pil, selje *Salix caprea*

a s-m-l t-m nnn-nn

Stor busk på 3-5 m, eller et mindre træ på op til 10 m. Selje-pil kan vokse på næsten alle jordtyper, undtaget meget fugtige jorde. Den blomstrer før løvspring i april-maj. Blomsterne opsøges meget af bier under den tidlige blomstring. De tørre frø ædes af fugle. Selje-pil er lyskrævende, men tåler vind og kan anvendes i kanter i skovbryn, læ- og vildtplantninger. Tåler beskæring godt.

Ribs, fjeld *Ribes alpinum*

a-d s-m-l t-m-f nn

Op til 1,5 m høj og lige så bred busk. Fjeld-ribs tåler både skygge og konkurrence fra træer med højtliggende rødder og kan derfor plantes tæt ind til gamle træer. Den er velegnet til de fleste jordtyper. Løvspring allerede i april. Blomstrer i maj-juni. Tåler kraftig beskæring. Fjeld-ribs kan både anvendes til underplantning og kantplantning i skovbryn og vildtplantninger samt i læplantninger.

Rose, blågrøn *Rosa dumalis*

a m-l t-m nnn

1-2 m høj, tætgrenet busk med få udløbere. Blågrøn rose er lyskrævende, men tåler vind, egnet til kystklima. Den trives bedst på lidt bedre jorde og er uegnet til sur jord. Blomstrer i maj-juni. Fuglene søger de modne hyben om efteråret. Tåler beskæring. Blågrøn rose giver god bunddækning og kan anvendes som kantplante i skovbryn og i vildt- og læplantninger.

Rose, hunde *Rosa canina*

a m-l t-m nnn-nn

1,5-5 m høj klatrende busk med kraftige seglkrummede torne og 1-2 cm lange hyben. Hunde-rosen er lyskrævende, men tåler vind og er egnet til middeltørre, lerede jorde, såvel som kalkrig sandjord, men uegnet til fattig sur jord. Den danner rodudløbere og er ret hurtigt voksende. Grenens lange ranker kan klatre højt i nabotræer. Tåler beskæring. Den blomstrer i juni-juli. De modne hyben søges af fugle om efteråret. Hunde-rosen er velegnet til kantplantning i vildt- og læplantninger og skovbryn.

Rose, klit *Rosa pimpinellifolia*

a s t-m nnn

Op til 1 m høj rigt småtornt busk. Klit-rosen er velegnet til specielt de meget tørre sandjorde. Tåler vind og salt. Den er vildtvoksende i de vestjyske klitter og klitheder. De oprindelige danske former bliver kun ca. 0,5 m. Klit-rosen blomstrer i juni-juli. Dens hyben er brunlig-sort. Klit-rose danner underjordiske rodudløbere. Anvendes som kantplante og sandbinder på de meget tørre sandjorde.

Rose, æble *Rosa rubiginosa*

a-c s-m-l t-m nn

Op til 2,5 m høj busk med kraftige torne og med 1-1,5 cm lange ægformede hyben. Den blomstrer i mj-juni. De modne hyben søges af fugle om efteråret. Æbleduftende blade, skud og blomsterstande. Æble-rose er lyskrævende, men tåler vind. Den er uegnet til sur jord. Æble-rose giver god dækning og kan anvendes som kantplante i læplantninger, skovbryn og vildtplantninger. Tåler beskæring.

Røn, almindelig *Sorbus aucuparia*

a s-m-l t-m-f nnn-nn

10-15 m høj, åben busk eller mindre træ. Den er lyskrævende, men tåler vind. Almindelig røn er velegnet på alle jordtyper, lige fra våd og sur jord til mager sandjord. Tåler beskæring godt. Blomstringen finder sted fra slutningen af maj. Normalt rigelig frugtsætning, hvilket gør den eftertragtet af fuglene. Almindelig røn kan anvendes i både skovbryn, læ- og vildtplantninger.

Slåen *Prunus spinosa*

a m-l t-m nnn

1-3 m høj busk med lange torne. Den er lyskrævende og tåler vind. Slåen trives på frodige, middelfugtige såvel som tørre lerjorde, men kan også bruges på kalkrig sandjord. Sætter mange rodskud og tåler beskæring godt. Slåen kan danne meget tæt krat og er derfor velegnet i skovbryn og læplantninger og som kantplante i vildtplantninger. Den blomstrer får løvspring i april-maj. De kuglerunde frugter får en dugblå farve hen på efteråret og ædes gerne af fugle efter frost, hvor den beske smag forsvinder.

Syren, almindelig *Syringa vulgaris*

a-c s-m-l m-f nnn

3-6 m høj busk. Syren er især plantet på Fyn. Den vokser ret langsomt, men tåler vind og nogen skygge. Den er nøjsom og kan bruges selv på mager, ikke for tør sandjord. Syren blomstrer sidst i maj med stærkt duftende store klaser af lilla eller hvide blomster. Den danner mange rodskud. Syren er egnet som spredt indblanding både i skovbryn, læ- og vildtplantninger, men kan også bruges alene som læplante. Tåler kraftig beskæring.

Tørst *Frangula alnus*

a-d s-m m-f nnn

Op til 6 m høj, åben busk. Tørst tåler vind og skygge og er nøjsom. Den kan gro på alle jordtyper, men især på fugtig og sur jordbund. Den blomstrer i juni-juli med uanselige blomster. Spredte rødsorte frugter. Velegnet til den indre del af skovbryn og vildtplantninger.

Vrietorn *Rhamnus catharticus*

a-c m-l m nn

Tornet, normalt op til 5 m høj busk, der under gunstige forhold kan blive et træ på op til 8 m. Vrietorn tåler både vind og skygge, men jordbunden må ikke være for næringsfattig og tør. Trives godt i strandkrat og på kalkrig jord. Den blomstrer i juni og får talrige sorte frugter. Velegnet til skovbryn og vildtplantninger.

Æble, sargent *Malus sargentii*

a-c s-m-l m-f nnn

Op til 2 m høj bred busk med spredte grentorne. Den gror langsomt, tåler kun lidt skygge, men klarer vind godt. Sargents æble er uegnet til ekstremt tørre jorde, men ellers brugbar på alle jordtyper fra frodig lerjord til sandjord, samt på overgangen til fugtig jord. Den blomstrer i maj-juni. De små røde frugter ædes af fugle. Tåler beskæring godt. Sargents æble bruges især som kantplante både i skovbryn og i læ- og vildtplantninger.

Æble, skov *Malus sylvestris*

a-c s-m-l t-m nnn-nn

Op til 5 m høj busk eller lille træ (8 m) med skygge. Vild æble kan gro på næsten alle jordtyper, bedst på frodig lerjord. Bør ikke bruges på våd eller meget tør bund. Den tåler kystklima godt. Blomstrer fra sidst i maj og ind i juni. Vild æble er velegnet til kanter, den indre del af skovbryn og i vildtplantninger samt til læplantninger. De små, sure og grønne æbler holder langt hen på vinteren og ædes af hjortevildt og fugle. Skud og grene er blandt den mest eftertragtede vinterføde for hjortevildt og harer.